

Beste leden,

De lezing van februari 2013 is de 258ste HGUVU lezing en is getiteld

Auschwitz: het traumalandschap van de Holocaustherinnering

Landschappen worden al vanaf de 18e eeuw gewaardeerd om hun esthetische kwaliteiten en suggestie van oorspronkelijkheid, zoals verbeeld in visuele media als schilderkunst en fotografie. Wie bepaalt echter op grond waarvan wat mooi of lelijk is? Landschappen zijn niet alleen dragers van herinneringen, onze *Gedächtnislandschaften* laten zich ook vanuit de herinnering aan een groots verleden opnieuw verbeelden en vormgeven, en juist in die moderniteit van het gehistoriseerde landschap worden allerlei ongewenste herinneringen verdrongen. Die blinde vlek geldt in het bijzonder het 'negatieve' erfgoed van de Holocaust, de tastbare en culturele sporen van wat Zygmunt Bauman omschreef als Europa's 'eeuw van de kampen'. **Rob van der Laarse** illustreert dit *Nachleben* aan de hand van Auschwitz dat is uitgegroeid tot dé iconische site van de Europese Holocaustherinnering. Auschwitz/Oswiecim staat echter ook model voor de modernistische, totalitaire eeuw van de industrialisatie – een veel ongemakkelijker beeld dat vragen oproept over het nog alom aanwezige (en vertrouwde) dadererfgoed. De manier waarop we 'andere' verledens en culturen toe-eigenen door een transformatie in kunst of erfgoed roept dan ook een ongemakkelijk wantrouwen tegenover onze machtige verbeelding op.

Dat dit toe-eigenen op grote schaal gebeurt, en hoe dat in Auschwitz in zijn werk gaat, wordt belicht door **Katie Digan**. In haar verhaal staat de symbolische kracht van het kamp centraal: in 2012 alleen al had het herinneringskamp 1,43 miljoen bezoekers. Deze mensen kwamen op het kamp af om iets te vinden wat ze wellicht niet uit boeken, foto's of films kunnen halen; een ontmoeting met het verleden. Zij reisden vanuit heel de wereld af naar een dorpje in Polen om te staan op de plek waar 1,1 miljoen mensen systematisch de dood ingejaagd werden. Waarom?

Het is niet vanzelfsprekend dat een voormalig concentratiekamp of andere 'site of terror' iets bij mensen teweegbrengt. De presentatie van zo'n plek is uiteindelijk na de historische gebeurtenis pas ontwikkeld. Door conservering, tentoonstellingen en ruimtelijke inrichting en wordt gepoogd de geschiedenis 'tot leven te wekken'. Waar haalt museum Auschwitz-Birkenau de 'historische sensatie' vandaan? Hoe wordt de betekenis van een plek ontwikkeld en welk verhaal vertelt zij?

Prof. dr. Rob van der Laarse is *Westerbork professor of War Heritage and Memory* aan de VU, hoogleraar in de cultuurwetenschappen aan de UvA en Teaching Fellow aan het NIAS te Wassenaar. **Katie Digan** is werkzaam bij de afdeling Advies en Onderzoek bij het Nationaal Comité 4 en 5 mei en rondt momenteel de onderzoeksmaster Geschiedenis af aan de VU.

Locatie: De Kargadoor, Oudegracht 36, Utrecht

Datum: dinsdag 5 februari 2013

Tijd: 20:00 uur

HGUVU Secretariaat • Laan van Vollenhove 845 • 3706EC Zeist • Gironummer 4331136